

**Правила прийому до аспірантури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
у 2020 році**

I. Загальні положення

1.1. Правила прийому розроблені відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установ), Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році, що затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 02 грудня 2019 р. № 1192/34163, та Положення про аспірантуру та докторантуру Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

1.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (СумДПУ імені А.С. Макаренка) заочною (денною, вечірньою) та заочною формою навчання.

1.3. До аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка приймаються громадяни України, особи без громадянства, що постійно проживають на території України на законних підставах, іноземці, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

1.4. Особливості організації прийому іноземних громадян визначаються загальноприйнятими законодавчими актами України.

1.5. Прийом до аспірантури проводиться на конкурсних умовах за науковими спеціальностями:

Галузь знань	Спеціальність
01 Освіта/Педагогіка	011 Освітні, педагогічні науки
	014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
	016 Спеціальна освіта
	017 Фізична культура і спорт

02 Культура та мистецтво	025 Музичне мистецтво
03 Гуманітарні науки	035 Філологія
05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка
09 Біологія	091 Біологія
28 Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування

Термін навчання – 4 роки.

1.6. Фінансування підготовки докторів філософії в СумДПУ імені А.С. Макаренка здійснюється:

- за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення) та за рахунок видатків місцевого бюджету (регіональне замовлення);
- за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

Підготовка в аспірантурі за заочною формою навчання здійснюється тільки за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

Особа, яка раніше пройшла повний курс підготовки в аспірантурі за державним замовленням і не захистила дисертацію, а також відраховані з неї достроково має право на повторний вступ до аспірантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

II. Організація прийому до аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка

2.1. Організацію прийому вступників до аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка здійснює Приймальна комісія, склад якої затверджується наказом ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка, який є її головою. Приймальна комісія діє згідно з Положенням про приймальну комісію СумДПУ імені А.С. Макаренка.

2.2. Ректор СумДПУ імені А.С. Макаренка забезпечує дотримання законодавства України, в тому числі цих Правил прийому до аспірантури, а також відкритість та прозорість роботи Приймальної комісії.

2.3. Рішення Приймальної комісії, прийняте в межах її повноважень, є підставою для видання відповідного наказу ректором СумДПУ імені А.С. Макаренка.

2.4. Усі питання, пов'язані з прийомом до аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка, вирішуються Приймальною комісією на її засіданнях. Рішення Приймальної комісії оприлюднюються на офіційному веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка <http://sspu.sumy.ua>, як правило, в день прийняття, але не пізніше дня, наступного після прийняття.

III. Порядок прийому документів для вступу до аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка

3.1. Прийом документів для вступу до аспірантури здійснює аспірантура та докторантура. Порядок роботи аспірантури та докторантури на час проведення вступної кампанії: з понеділка по п'ятницю з 09.00 до 17.00 (обідня перерва – з 13.00 до 13.30).

3.2. Прийом документів на всі спеціальності заочною (денною та вечірньою) формою навчання проводиться з 03 серпня до 14 серпня 2020 року.

Етапи вступної кампанії	
Початок прийому заяв та документів	03 серпня 2020 року
Закінчення прийому заяв та документів	14 серпня 2020 року
Строки проведення вступних іспитів	21 серпня – 27 серпня 2020 року
Термін оприлюднення рейтингових списків вступників	28 серпня 2020 року
Термін зарахування вступників	до 01 вересня 2020 року
Початок навчання в аспірантурі	01 вересня 2020 року

3.3. Прийом документів на всі спеціальності заочною формою навчання проводиться з 01 жовтня до 30 жовтня 2020 року.

Етапи вступної кампанії	
Початок прийому заяв та документів	01 жовтня 2020 року
Закінчення прийому заяв та документів	30 жовтня 2020 року
Строки проведення вступних іспитів	04 листопада – 11 листопада 2020 року
Термін оприлюднення рейтингових списків вступників	12 листопада 2020
Термін зарахування вступників	до 15 листопада 2020 року
Початок навчання в аспірантурі	15 листопада 2020 року

3.4. Вступники до аспірантури у встановлений термін подають на ім'я ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка такі документи:

- 1) заяву;
- 2) особовий листок з обліку кадрів з вклеєною фотокарткою, засвідчений печаткою тієї установи, в якій вступник до аспірантури навчається або працює;
- 3) копію диплома магістра (спеціаліста) з копією витягу із залікової відомості (додатку до диплома). У разі зміни вступником прізвища додається

копія документу про зміну прізвища. Копії документів засвідчуються за оригіналами приймальною комісією.

Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним вищим навчальним закладом, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка рішення про визнання його диплома.

4) медичну довідку про стан здоров'я за формою № 086-о;

5) документ про визнання особи органами медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю (за потреби);

6) список опублікованих наукових праць і винаходів (за встановленим зразком з визначенням фахових видань за обраною спеціальністю), засвідчений завідувачем кафедри, на якій планується навчання, та вченим секретарем університету, а також ксерокопії 2-3 статей, що опубліковані у фахових виданнях.

Вступники, які не мають опублікованих наукових праць у фахових виданнях з обраної спеціальності, подають реферат з цієї спеціальності обсягом 25-30 друкованих сторінок, оформлений згідно з вимогами, що висуваються до магістерських робіт, та рецензію на реферат з оцінкою та підписом рецензента – гаранта відповідної освітньо-наукової програми.

7) рекомендація Екзаменаційної комісії або витяг з протоколу засідання вченої ради факультету (Інституту) щодо рекомендації до вступу в аспірантуру (для випускників вищого навчального закладу 2020 року);

8) письмовий висновок щодо наукових та фахових компетентностей вступника до аспірантури, складений гарантом відповідної освітньо-наукової програми і доктором (кандидатом) наук з відповідної спеціальності, який є штатним науково-педагогічним працівником СумДПУ імені А.С.Макаренка і дає згоду бути науковим керівником у разі зарахування вступника до аспірантури.

9) посвідчення про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів);

10) засвідчену копію трудової книжки (в разі її наявності);

11) копія паспорта;

12) копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;

13) 3 фотокартки 3x4 см.

Документи подаються у паперовому швидкозшивачі.

Паспорт та диплом про вищу освіту подаються вступниками особисто.

Копії документів без пред'явлення оригіналів не приймаються.

3.5. Приймальна комісія розглядає заяви та документи вступників і приймає рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури протягом двох робочих днів після закінчення терміну прийому документів.

3.6. Приймальна комісія може відмовити абітурієнту в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням у встановлений термін повного пакету документів, визначених Правилами прийому.

3.7. Оприлюднення списку осіб, які допущені до складання вступних іспитів, здійснюється на веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка.

ІУ. Особливості прийому до аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка

4.1. Вступні випробування до аспірантури складаються з:

- вступного іспиту зі спеціальності (в обов'язі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);
- вступного іспиту з іноземної мови (англійська, німецька, французька) в обов'язі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

4.2. Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендації медико-соціальної експертизи.

4.3. Програми вступних іспитів до аспірантури розробляються і затверджуються до початку прийому документів і оприлюднюються на веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка та у відділі аспірантури та докторантури.

4.4. Вступники до аспірантури подають (за наявності):

- сертифікат міжнародного зразка з іноземної мови за професійним спрямуванням, що підтверджує рівні B2 – C2 (за період не більше трьох років до моменту вступу);
- диплом переможця та призера всеукраїнської студентської олімпіади МОН України з фаху (диплом отриманий під час навчання в магістратурі);
- диплом переможця та призера конкурсу наукових студентських робіт МОН України з фаху (диплом отриманий під час навчання в магістратурі).

4.5. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на кожному з вступних випробувань, оцінюватимуться за 100 бальною шкалою. Вступники, які наберуть на вступному іспиті менш як 60 балів, позбавлятимуться права участі в наступному випробуванні та в конкурсі.

4.6. Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні для вступу до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка протягом одного календарного року.

4.7. Наказ про проведення вступних іспитів видається ректором на підставі рішення приймальної комісії, інформація про дату, місце та час проведення вступних іспитів оприлюднюється на веб-сайті СумДПУ імені А.С.Макаренка. З розкладом вступних іспитів вступники до аспірантури ознайомлюються самостійно через веб-сайт СумДПУ імені А.С.Макаренка або на дошці оголошень відділу аспірантури та докторантури.

4.8. Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні іспити у визначений розкладом час, а також особи, які забрали документи після дати закінчення прийому документів, до складання наступних вступних іспитів та участі у конкурсному відборі не допускаються. Перескладання вступних іспитів не проводиться.

4.9. Апеляції на результати вступних іспитів подаються у день проведення іспиту або не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки вступного іспиту та розглядаються апеляційною комісією СумДПУ імені А.С.Макаренка не пізніше наступного робочого дня після їх подання. Склад та порядок роботи апеляційної комісії затверджуються наказом ректора.

4.10. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями у кількості 3-5 осіб, які призначаються ректором СумДПУ імені А.С.Макаренка, і до складу яких включаються доктори філософії та доктори наук, які здійснюють наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання певної освітньо-наукової програми.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також штатні співробітники СумДПУ імені А.С.Макаренка, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

V. Організація і проведення конкурсу

5.1. Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії, конкурсний бал (КБ) обчислюється за формулою:

$$\text{КБ} = \text{С} + 0,8 \times \text{ІМ} + \text{ДБ}, \text{ де:}$$

С – результат вступного іспиту зі спеціальності (за 100-бальною шкалою).

ІМ – результат вступного іспиту з іноземної мови (за 100-бальною шкалою) або бали за міжнародний сертифікат з іноземної мови, що підтверджує рівні B2 – C2 (100 балів за сертифікат), або оцінка за кандидатський іспит з іноземної мови (замість вступного іспиту з іноземної мови).

Застосовується такий порядок переведення оцінок за кандидатський іспит з іноземної мови у 100-бальну шкалу:

Оцінка у 4-бальній шкалі	Оцінка у 100-бальній шкалі
Відмінно (5)	95
Добре (4)	82
Задовільно (3)	67

ДБ – додаткові бали за навчальні та наукові досягнення.

Додаткові бали за навчальні та наукові досягнення

<i>Навчальні та наукові досягнення</i>	<i>Код</i>	<i>Кількість балів</i>
Диплом переможця та призера всеукраїнської студентської олімпіади МОН України з фаху*	ДБ 1	перше місце – 5 друге місце – 4 третє місце – 3
Диплом переможця та призера конкурсу наукових студентських робіт МОН України з фаху*	ДБ 2	перше місце – 5 друге місце – 4 третє місце – 3
Наукова стаття у вітчизняному фаховому виданні за обраною спеціальністю **	ДБ 3	3 (кожна стаття)
Наукова стаття у виданні, яке входить до міжнародних наукометричних баз (Scopus, Web of Science) за обраною спеціальністю **	ДБ 4	5 (кожна стаття)
Наукова стаття у виданні, яке входить до міжнародних наукометричних баз (Scopus) за обраною спеціальністю **	ДБ 5	4 (кожна стаття)
Одноосібна монографія або розділ у колективній монографії, що рекомендована до друку вченою радою ВНЗ**	ДБ 6	3
Участь у науковій міжнародній чи всеукраїнській конференції за обраною спеціальністю (за умови опублікування тез доповіді)**	ДБ 7	1 (кожна теза)
Патент або авторське свідоцтво**	ДБ 8	3
Диплом магістра (спеціаліста) з відзнакою	ДБ 9	3

* диплом, отриманий під час навчання в магістратурі;

** за період не більше трьох років до моменту вступу (в сумі не більше як 15 балів за публікації та участь у конференціях).

5.2. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника. Особи, які успішно витримали вступні випробування, зараховуються за конкурсом відповідно до кількості набраних балів за конкурсним показником.

5.3. У разі одержання однакової кількості балів переважне право при зарахуванні до аспірантури матимуть вступники:

1) які успішно закінчили магістратуру та отримали диплом магістра з відзнакою з фаху, за яким вступають до аспірантури;

2) мають наукові публікації, брали участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях;

3) рекомендовані до вступу в аспірантуру Екзаменаційною комісією або Вченою радою факультету/інституту;

4) викладачі та співробітники Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

5.4. Не допускається вступ поза конкурсом для здобуття ступеня доктор філософії.

5.5. Офіційним повідомленням про надання рекомендацій до зарахування вважається оприлюднення відповідного рішення на стендах приймальної комісії СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Рішення приймальної комісії про рекомендування до зарахування також розміщується на веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Рекомендованим до зарахування вступникам можуть надсилатись повідомлення засобами електронного та мобільного зв'язку.

5.6. Особи, які за результатами конкурсного відбору не можуть бути зараховані до аспірантури за рахунок державного замовлення та виявили бажання бути зарахованими до аспірантури на умовах контракту, подають до приймальної комісії відповідну заяву.

5.7. Контракт із замовником щодо навчання за кошти фізичних та юридичних осіб укладається після видання наказу про зарахування. Оплата за навчання здійснюється згідно з контрактом, що укладений сторонами.

5.8. Зарахування до аспірантури проводиться наказом ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка на підставі рішення приймальної комісії.

Про зарахування до аспірантури або про відмову в зарахуванні до аспірантури вступнику повідомляється в дводенний строк з дня прийняття приймальною комісією відповідного рішення.

5.9. Кожному аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора призначається науковий керівник, який здійснює наукове керівництво роботою аспіранта над дисертацією, контролює виконання

індивідуального плану та несе особисту відповідальність за якісну підготовку аспірантом дисертаційного дослідження.

VI. Зарахування до аспірантури на звільнені місця протягом перших днів навчання та зберігання робіт вступників

6.1. Особи, які без поважних причин не приступили до занять протягом 10 днів від дня їх початку, відраховуються з аспірантури СумДПУ імені А.С. Макаренка, про що видається відповідний наказ.

Зарахування на місця відрахованих аспірантів відбувається протягом наступних п'яти робочих днів з числа тих абітурієнтів, хто не пройшов за конкурсом.

6.2. Роботи вступників, виконані ними на вступних іспитах, які не прийняті на навчання, зберігаються протягом одного року, потім знищуються, про що складається акт.

VII. Забезпечення відкритості та прозорості при проведенні прийому до вищих навчальних закладів

7.1. Вищий навчальний заклад зобов'язаний створити умови для ознайомлення вступників з ліцензією на здійснення освітньої діяльності, витягами з наказів Міністерства освіти і науки України про відкриття спеціальностей в аспірантурі СумДПУ імені А.С. Макаренка. Правила прийому, відомості про обсяги підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру за рахунок бюджетного фінансування за кожною спеціальністю, у тому числі про кількість місць, що виділені для цільового прийому, повинні оприлюднюватися на інформаційних стендах Приймальної комісії і на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу не пізніше другого робочого дня, наступного після отримання відповідних відомостей.

7.2. Голова Приймальної комісії, як правило, оголошує про засідання комісії не пізніше дня, що передує дню засідання, в особливих випадках – не пізніше ніж за три години до початку засідання. Оголошення разом із проектом порядку денного засідання оприлюднюється на офіційному веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка.

7.3. Подання вступником недостовірних персональних даних, недостовірних відомостей про здобуту раніше освіту, про участь в студентських олімпіадах та конкурсах є підставою для відрахування аспіранта.

7.4. Інформування громадськості про кількість місць, що фінансуються за кошти державного бюджету, вартість навчання за спеціальностями, рекомендації до зарахування та зарахування до аспірантури здійснюється на офіційному веб-сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка.

УІІІ. Особливості прийому та навчання в аспірантурі іноземців та осіб без громадянства

8.1. Навчання в аспірантурі іноземців та осіб без громадянства здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», Указом Президента України від 03 червня 1994 року № 271 «Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Республіки Білорусь і адміністративно-територіальними одиницями республіки Молдова», постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 року № 684 «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства», наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 листопада 2013 року за № 2004/24536, у редакції наказів Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 та від 11 серпня 2017 року № 1167.

8.2. Підготовка іноземних громадян та осіб без громадянства здійснюється на підставі:

- міжнародних договорів України та/або міжнародних програм обміну чи мобільності;
- на підставі договорів, укладених між університетом та вищими навчальними закладами (науковими установами) інших країн, щодо обміну вченими чи академічної мобільності;
- за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

8.3. Зарахування іноземців на навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб здійснюється упродовж року.

8.4. Вступники до аспірантури подають на ім'я ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка такі документи:

- 1) заяву;
- 2) оригінал та копію диплома магістра (спеціаліста);
- 3) оригінал та копію додатка до диплома магістра (за наявності);
- 4) оригінал та копію документа, в якому міститься інформація про зміст навчальної програми за попереднім ступенем (рівнем) вищої освіти, отримані

кредити, тривалість навчання та успішність з навчальних дисциплін (за наявності);

5) копію паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства;

6) посвідчення закордонного українця (за наявності);

7) поліс медичного страхування, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

8) 4 фотокартки розміром 30 x 40 мм;

9) дослідницьку пропозицію з обраної наукової спеціальності або завірених за місцем подання список опублікованих наукових праць і винаходів українською або російською мовою (засвідчується вченим секретарем університету та передбачуваним науковим керівником).

Документи, що зазначені в пунктах 2,3,4,5 мають бути перекладені українською мовою з нотаріальним засвідченням перекладу.

8.5. Вступними випробуваннями до аспірантури для іноземців є:

– співбесіда зі спеціальності з гарантом відповідної освітньо-наукової програми (в обов'язку навчальної програми освітнього рівня магістра відповідної спеціальності);

– співбесіда з мови навчання за вибором іноземця (української або російської), за результатами якої приймальна комісія робить висновок про достатній (недостатній) рівень володіння іноземцем мовою навчання для засвоєння навчального матеріалу.

8.6. Співбесіди з іноземцями проводяться протягом трьох днів з моменту подання документів.

8.7. Наказ про зарахування іноземців на навчання видається ректором СумДПУ на підставі рішення приймальної комісії та формується в ЄДЕБО протягом п'яти днів після проведення вступних співбесід.

8.8. Документи про освіту зарахованих на навчання іноземців, що видані навчальними закладами інших держав, проходять процедуру визнання в Україні відповідно до законодавства протягом одного календарного року з моменту зарахування.